

Državni izpitni center

P 0 4 2 A 1 0 1 1 3

JESENSKI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 27. avgust 2004

POKLICNA MATURA

IZPITNA POLA 1

Kadar pričakujemo odgovor v povedi, kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost, če je odgovor vsebinsko popolnoma ustrezen.

Pri nalogah izbirnega tipa lahko kandidat obkroži samo eno črko/podčrta eno možnost, če v navodilih ni določeno drugače. Če obkroži več črk/podčrta več možnosti, se naloga točkuje z 0 točkami.

Nal.	Rešitve	Točkovanje	Točke	
1.	d	1	1	
2.	Bralci revije GEA./Bralci revije Gea./bralci revije Gea/bralci Gee Upoštevamo tudi: bralci revije/bralci tega članka	1	1	
3.	naslov nadnaslov/naslov (ime) rubrike podnaslov/uvodni odstavek Upoštevamo tudi: prvi odstavek/uvod	3 pravilni odgovori = 2 2 = 1 1 = 0	2	
4.	NE, DA, NE, DA, DA, DA, NE	7 pravilnih odgovorov = 4 6, 5 = 3 4, 3 = 2 2, 1 = 1	4	
5.	2, 1, 3	2 za vse pravilne rešitve	2	
6.	ilustracija/risba/slika/fotografija, različna vrsta/velikost pisave, oblika besedila v stolpcih, (pol)krepki tisk ipd.	1 za dve navedbi	1	
7.	razlaganje/Razlaganje. Napačno: razlaga	1	1	
8.	sedanjiku/sedanjem času Upoštevamo samo tak zapis.	1	1	
9.	enogovorno, objektivno poljudnoznanstvena	1 za vsako pravilno podčrtavo	3	
10.	poljudnoznanstveni članek	1	1	
11.	Po smislu, na primer:			
	Pojem	Nadpomenka	Opis	
	desetnik	(je) deseti brat	(ki je) rojen v isti družini	1 za nadpomenko
	desetnica	(pripada) boštvu	(ki je) povezano z usodo in ...	1 za razlago
	desetnik in desetnica	(sta) deseti brat oziroma deseta sestra	(ki sta) rojena v isti družini	
12.	t	1	1	
13.	sestrica	1	1	
14.	A češčenje/čaščenje Napačno: izkazovanje časti/izkazovanje časti z molitvami ali obredi, češčenje/obred, češčenje B DA	1 1	2	
15.	črnošolec	1	1	
16.	A prosti čas, počitek/prosti čas/počitek B b	1 1	2	

17.	A sedmi, deveti, deseti, dvanajsti Upoštevamo samo črkovni zapis. B V pridevniško besedo./v pridevniško besedo/ pridevniška beseda C NE Po smislu, na primer: Z njima poimenujemo bitje, ne količine. / Ker sta samostalnika. / Ker gre za poimenovanje osebe. Upoštevamo tudi npr.: Ker sta ti besedi sopomenki za desetega brata oziroma deseto sestro v družini.	1 1 1 1 za utemeljitev 1 za jezikovno pravilnost	5
18.	Jurijeva, njegova, Njuna, otrokova, Marjetičin Upoštevamo samo take zapise.	5 pravih odgovorov = 2 4, 3, 2 = 1	2
19.	moreta, morata	1 za obe pravilni rešitvi	1
20.	<u>(celo) lastni starši ter bratje in sestre</u> osebek	1 1	2
21.	Na primer: (osebek) Desetnica je deseta sestra. / Desetnica je naslov ljudske pesmi. (predmet) Starši so poslali desetnico od doma. / Desetnici je bilo usojeno ... / Desetnici so pripisovali posebne sposobnosti. (desni prilastek) Pripovedi o desetnici poznajo tudi na Pohorju.	1 + 1 + 1 1 za jezikovno pravilnost vseh treh povedi	4
22.	3/trije/Trije. Upoštevamo tudi: tri	1	1
23.	2, pojasnjevalno	1 + 1	2
24.	(dvodelni) pomišljaj vejica/oklepaj	1 1	2
25.	Deseti ☐ rat je vsem dobro znan iz Jurčičevega romana. Tudi v ☐ antiki so imela božanstva ☐ kot je bila Diana, podobne lastnosti ☐ kot pri ☐ Slovanih Živa. Izročilo o ☐ desetnici delno spominja tudi na ☐ grški mit o Ifigeniji.	brez napak v besedilu = 3 1 ali 2 napaki = 2 3 ali 4 napake = 1 5 in več napak = 0	3

26.	<p>PROŠNJA ZGRADBA (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> – ime in priimek, (vloga), točen naslov sporočevalca; naziv in naslov naslovnika; kraj in datum pisanja; nagovor – pozdrav in podpis ter navedba vloge/funkcije <p>NASLOV Z IZRAŽENIM NAMENOM IN TEMO (1) (Npr.: Prošnja za strokovno vodenje in razlago)</p> <p>VSEBINA (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> – predstavitev – navedba razloga pisanja – izrek prošnje – vljudnostni zaključek <p>SLOGOVNA USTREZNOST IN JEZIKOVNA PRAVLNOST(4)</p> <ul style="list-style-type: none"> – slogovna ustreznost – jezikovna pravilnost 	<p>2 = pravilna, popolna in smiselna navedba vseh prvin na ustreznih mestih 1 = tri pravilne, popolne in smiselne prvine na ustreznih mestih <i>ali</i> 1 = vse štiri prvine z eno ali dvema manjšima pomanjkljivostma</p> <p>1 za pozdrav in podpis na ustreznih mestih</p> <p>1</p> <p>1 1 1 1</p> <p>2 (2 napaki = – 1 točka) 2 (3 napake = – 1 točka)</p>	12
-----	---	--	----

1. primer besedila:

Bojana Korošec
Šolsko kulturno društvo Zeleni Jurij
Srednja ekonomska šola Brežice
Metliška cesta 9
7301 BREŽICE

Brežice, 20. 4. 2004

Slovenski etnografski muzej
Metelkova 2
1000 LJUBLJANA

Prošnja za vodenje po muzeju

Spoštovani!

Kot članica kulturnega društva naše šole pripravljam obisk narodopisnega muzeja in Vas prosim za strokovno vodenje in razlago.

V tem šolskem letu smo se veliko posvečali ljudskemu izročilu in sami zbirali ter raziskovali kulturno dediščino našega okolja. Svoje delo želimo skleniti z izletom in obiskom vašega muzeja.

Da bi svoje znanje še dopolnili in obogatili, si želimo ogledati vašo stalno zbirko, in sicer v petek, 11. junija 2004. Predvidevamo, da bomo prišli v muzej ob 10. uri.

Zahvaljujem se Vam za pomoč in Vas lepo pozdravljam.

Bojana Korošec

Bojana Korošec,
članica ŠKD Zeleni Jurij

2. primer besedila:

Bojan Korošec
Srednja ekonomska šola Brežice
Metliška cesta 9
7301 BREŽICE

Brežice, 20. 4. 2004

Slovenski etnografski muzej
Metelkova 2
1000 LJUBLJANA

Prošnja za razlago in vodenje

Spoštovani,

sem član Šolskega kulturnega društva Zeleni Jurij na Srednji ekonomski šoli Brežice. Pripravljamo se na obisk narodopisnega muzeja v Ljubljani, saj se tudi sami ukvarjamo z zbiranjem ljudskega blaga. Prosim Vas za strokovno vodenje skupine 30 dijakov po muzeju.

V pričakovanju Vašega odgovora se Vam zahvaljujem in Vas lepo pozdravljam.

Bojan Korošec

Bojan Korošec,
član ŠKD Zeleni Jurij

IZPITNA POLA 2**VODENA INTERPRETACIJA**

Prežihov Voranc, Samorastniki (odlomek)

MATI IN OTROCI

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Umestitev besedila v književno obdobje/smer (Znanje/Razumevanje)**2 T**
(1+1)

- 0 T – Ni umestitve./Umestitev je napačna ali nejasna.
Primer: realistično-socialni slog/20. stoletje/po vojni/obdobje realizma/smer realizma/ekspresionizem
- 1 T – Časovna umestitev je pravilna, ustrezna: napisano je književno obdobje ali književna smer ali letnica izida ali čas okvirno (desetletje stoletja).
Primer: socialni realizem/obdobje socialnega realizma/1930-1950/književnost med 1. in 2. svetovno vojno/trideseta leta 20. stoletja
- 1 T – Navedena je glavna značilnost književnega obdobja/književne smeri.
Primer: opis socialne razslojenosti na vasi/boj malega človeka za preživetje/z naravo/za pravice/želja po družbenih spremembah

Povzetek odlomka (Znanje/Razumevanje)**4 T**

- 0 T – Ni povzetka, ni obnove (ne odlomka ne celotnega besedila).
- 1 T – Namesto povzetka odlomka obnova celotnega besedila. Vsebinske napake.
- 2 T – Namesto povzetka odlomka obnova celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.
- 3 T – Namesto povzetka odlomka obnova odlomka ali povzetek celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.
- 4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.
Primer: V odlomku pisatelj prikazuje lepoto in trdoživost samorastnikov ter njihove matere./ Pisatelj prikaže zunanost in značaj matere ter otrok.
(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka ali celotnega besedila ali povzetek celotnega besedila.)

Predstavitve književnih oseb in okoliščin (Razlaga/Analiza)**6 T**

Predstavitve Mete, njenih otrok, okoliščin
Za vsako od predstavitev velja:

2T + 2T + 2T

- 0 T – Ni predstavitve./Predstavitve ne ustreza ne dejstvom v odlomku ne v kakem drugem delu besedila./V predstavitvi so uporabljene samo/pretežno avtorjeve besede.
Primer: Meta in otroci so zaničevali Ožbeja.
- 1 T – Predstavitve ustreza dejstvom v kakem drugem delu besedila/je površna. V predstavitvi so uporabljene nekatere avtorjeve besede.
Primeri: Meta je bila lepo dekle, borila se je za svoje življenje z otroki, bila je samozavestna. Tudi otroci so bili lepi in samosvoji. Družina je živela v zelo revnih okoliščinah.

2 T – Lastna predstavitev je natančna, ustreza dejstvom v odlomku.

Primeri: Meta je bila lepa, ponosna in odločna ženska. Lepoto je ohranila kljub težkemu življenju. Temu so se vsi čudili. Ker je živela sama z otroki in jim je nadomeščala tudi očeta, je močno vplivala nanje.

Otroci so lepoto in moč podedovali po materi, utrdili pa so se v težkih življenjskih razmerah. Oče jim je malo pomenil, zanesli so se lahko le na mater. Ker so videli, da jih sama ne more preživljati, so razumeli, zakaj morajo zgodaj zapustiti dom.

Samorastniki in Meta so bili revna družina, preživljali so se tako, da so morali od mladih nog trdo delati pri bogatejših kmetih. Ljudje so se čudili Metini lepoti, otroke pa so izzivali. S tem so pokazali, da jim je za težave revnih malo mar.

Uporaba povedi iz odlomka: citat (Predstavitev dejstev in stališč)

2 T

0 T – Citata ni./Citat ni ustrezen.

Primer: »Metina samosvojost se je zmeraj bolj oprijemala otrok.«

1 T – Namesto citata opisan primer./Navedena poved iz odlomka ni natančno v skladu z navodilom, a je smiselno povezana s predstavitvijo.

Primer: »Zdaj greš v boj za kruh.«

2 T – Navedena poved iz odlomka je natančno v skladu z navodilom.

Primer: »Gal, ne pomaga nič, doma sta še dva, ki čakata na kruh.«

Povzetek ugotovitev o književnih osebah (Sinteza/Vrednotenje)

2 T

0 T – Povzetka ni./Povzetek se ne nanaša na prejšnje predstavitve, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje predstavitve.

Primer: Meto in njene otroke je utrdilo težko življenje, čutili so močno povezanost./Opisane književne osebe so trdožive.

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Presoja ustreznosti Metine vzgoje (Sinteza/Vrednotenje)

2 T

0 T – Presoja ni izražena./Izražena je kot skopa trditev.

Primer: Meta bi morala bolj upoštevati otroke.

1 T – Presoja je izražena z ohlapno, šibko razlago/je povezana z odlomkom, a ne sledi navodilu.

Primer: Meta ni imela druge izbire, kot da jih pošlje v boj./Mislim, da je Meta ravnala prav, saj sama ne bi mogla poskrbeti za svojih devet »pankrtov«./Metino ravnanje ni pravilno. Zdi se mi, da ni pomembno, da imaš veliko otrok, ampak da jim lahko omogočiš normalno življenje. Ni prav, da morajo že majhni otroci trdo delati.

2 T – Presoja z ustrežno razlago sledi navodilu.

Primer: Metina vzgoja je bila zelo ustrezna, kajti otrokom je dala to, kar vsako bitje najbolj potrebuje, to je prava ljubezen. Prehranjevati jih ni mogla, vlivala pa jim je ponos in pogum./Metina vzgoja se nam zdi danes mogoče pretrda. Ne moremo si zamisliti, da bi si zdaj otroci sami zaslužili za preživetje. Pa tudi samohranilk s toliko otroki pri nas ni več. Če pa se poskusimo vživeti v takratne razmere, lahko razumemo, da je morala Meta svoje otroke vzgojiti tako, da so lahko preživeli v krivičnem in krutem svetu. Z njeno vzgojo so pridobili tudi čut za sočloveka, saj so odhajali od doma z zavestjo, da tako pomagajo še šibkejšim od sebe, svojim mlajšim bratom in sestram.

Mnenje o ločenosti otrok od staršev (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

0 T – Ni mnenja./Mnenje je izraženo kot skopa trditev.

Primer: Noben otrok ne sme živeti sam.

1 T – Mnenje je izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Za otroke je bolje, da jih oba starša skupaj vzgajata. Če imaš srečo, je edino to lepo, da ti kupujeta veliko stvari (igrač), ko se borita za tvojo naklonjenost./Pogosto so odrasli v stiski, potem pa ugotovijo, da ta stiska izvira še iz otroštva. Otroci bi morali živeti skupaj s starši./ Gledano z mojega stališča: »Ostati sam, brez skrbi, nič te ne jezi!« To se mi zdi najugodnejša rešitev. Spoštujem pa Meto in njeno vzgojo.

2 T – Presoja vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Če so otroci ločeni od staršev, jih to psihično zelo potre. Sami se ne morejo odločati in sprejemati odgovornosti za svoje ravnanje. Ne znajdejo se, pogosto zaidejo v take težave, ki jih ne morejo niti rešiti niti zaupati drugim. Mislim, da je glavni problem današnjih družin to, da starši zaradi prezaposlenosti ne najdejo več časa za svoje otroke./Danes se tako majhni otroci, kot so bili Metini, ne bi mogli ločiti od staršev, ker niso niti tako samozavestni niti tako samostojni kot oni.

Utemeljitev mnenja s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Naveden ni noben primer./Naveden je primer, ki ne utemeljuje mnenja.

Primer: Današnji otroci so drugačni.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Vojne so primer, ko otroci živijo ločeno od staršev. Takrat drug za drugega ne vedo, kje so. Imeti pa morajo zelo zelo veliko srečo, da se še kdaj vidijo.

2 T – Primer je na kratko opisan.

(Mnenje, ki je v tem točkovniku ovrednoteno z dvema točkama, je utemeljeno z opisom družinskih odnosov v sosedovi družini.)

Členitev besedila 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno./Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

VODENA INTERPRETACIJA

Prežihov Voranc, Boj na požiralniku (odlomek)

BEG IN VRNITEV

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Umestitev besedila v književno obdobje/smer (Znanje/Razumevanje)**2 T**
(1+1)

0 T – Ni umestitve./Umestitev je napačna ali nejasna.

Primer: realistično-socialni slog/20. stoletje/po vojni/obdobje realizma/smer realizma/ekspresionizem

1 T – Časovna umestitev je pravilna, ustrezna: napisano je književno obdobje ali književna smer ali letnica izida ali čas okvirno (desetletje stoletja).

Primer: socialni realizem/obdobje socialnega realizma/1930-1950/književnost med 1. in 2. svetovno vojno/trideseta leta 20. stoletja

1 T – Navedena je glavna značilnost književnega obdobja/književne smeri.

Primer: opis socialne razslojenosti na vasi/boj malega človeka za preživetje/z naravo/za pravice/želja po družbenih spremembah

Povzetek odlomka (Znanje/Razumevanje)**4 T**

0 T – Ni povzetka, ni obnove (ne odlomka ne celotnega besedila).

1 T – Namesto povzetka odlomka obnova celotnega besedila. Vsebinske napake.

2 T – Namesto povzetka odlomka obnova celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.

3 T – Namesto povzetka odlomka obnova odlomka ali povzetek celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: Odlomek govori o kazni, ki je doletela mladega Dihurja, ker je pobegnil iz službe, in o njegovi vrnitvi h gospodarju.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka ali celotnega besedila ali povzetek celotnega besedila.)

Oznaka književnih oseb (Razlaga/Analiza)**6 T**

Oznaka mladega Dihurja, očeta, matere
Za vsako od oznak velja:

2T + 2T + 2T

0 T – Ni oznake./Oznaka ne ustreza ne dejstvom v odlomku ne dejstvom v kakem drugem delu besedila.

Primeri: Mladi Dihur ne uboga staršev.

Dihur je bil ponosen nase.

Mati je preveč zaščitniška.

1 T – Oznaka je površna/ustreza dejstvom v kakem drugem delu besedila.

Primeri: Mladi Dihur je prestrašen fant, ki ni rad pastir.

Oče je krut in strog.

Mati je razumevajoča.

- 2 T – Oznaka je natančna, ustreza dejstvom v odlomku.
Primeri: Mladi Dihur je še otrok. V službi, kjer mora trdo delati, mu je teže kot odraslim. Pogleša svojo družino, zato pobegne domov in se skriva pred lastnim očetom. Zanj niso boleči samo očetovi udarci, ampak tudi ponižanje, ko se mora vrniti h gospodarju in ga prositi odpuščanja. Oče je trd in krut. Ko mladi Dihur pobegne od gospodarja, ga ne vpraša, zakaj se je to zgodilo, ampak ga takoj fizično kaznuje. Namesto s pogovorom vzgaja z nasiljem. Mati bolj sočustvuje s svojimi otroki. Razume, da sin ni mogel zdržati v službi, zato ga skriva pred možem. Očitno pa si mu ne upa nasprotovati, saj kar molči, ko se mora fant vrniti v službo.

Utemeljitev s citatom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)

2 T

- 0 T – Citata ni./Citat ne ustreza navodilu.
Primer: »Deček je vedel, kaj to pomeni.«
- 1 T – Namesto citata opisan primer.
Primer: Fantu se je bilo zelo težko vrniti, bil je jezen in žalosten, vendar si ni upal upirati se očetu.
- 2 T – Citirana je ena izmed ustreznih povedi.
Primer: »Pastirčku se je stemnilo pred očmi od jeze in bolečin.«/»Kakor zgubljen je obstal sredi sobe.«/»Pastirček je pokleknil in sklenil roke kakor k molitvi ter krčevito zaihtel, spregovoriti pa ni mogel.«

Povzetek ugotovitev o književnih osebah (Sinteza/Vrednotenje)

2 T

- 0 T – Povzetka ni./Povzetek se ne nanaša na prejšnje oznake, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).
- 2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje oznake.
Primer: Vsi Dihurji se zavedajo, da morajo pretrpeti marsikatero ponižanje, če hočejo preživeti./Mladi Dihur je bil prestrašen, oče prestrog, mati pa kot vsaka mati popustljiva. (0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

Mnenje o očetovem in sinovem ravnanju (Sinteza/Vrednotenje)

2 T

- 0 T – Lastno mnenje ni izraženo./Izraženo je kot skopa trditev./Izraženo ni mnenje o nobeni od oseb.
Primer: Oče ne bi smel tepsti otrok. Sina čisto razumem.
- 1 T – Lastno mnenje je izraženo z ohlapno, šibko razlago./Izraženo je mnenje o eni izmed oseb.
Primer: Oče bi moral sina najprej vprašati, zakaj je pobegnil, šele potem bi se lahko odločil./Razumljivo je, da se je sin zatekel k materi, ker je bil oče nepopustljiv.
- 2 T – Lastno mnenje o obeh osebah vsebuje ustrezno razlago.
Primer: Po mojem mnenju je očetovo ravnanje kruto le na prvi pogled. Če o njem dobro razmislimo, ugotovimo, da je sinu želel le dobro. Doma niso imeli dovolj hrane, starši kljub trdemu delu niso mogli preživljati otrok, zato je oče s tem, da je sinu priskrbel delo in plačilo zanj (čeprav le v obliki hrane in prenočišča), omogočil njegovo preživetje. Mladi Dihur pa je ravnal tako, kot bi ravnal vsak otrok, ki ne razmišlja o tem, kako bo preživel, ampak si želi varnosti, ki mu jo ponuja dom. Tako lahko razumemo ravnanje obeh, hkrati pa lahko bolj cenimo to, kar imamo./Ravnanje mladega Dihurja je povsem razumljivo, saj je otrok in si sam ne more pomagati. Zato pobegne domov. Kam pa naj bi pobegnil? Očetu ne bi bilo treba preteptati sina, gotovo bi se dalo z njim pogovoriti.

Presoja učinkovitosti današnjih vzgojnih ukrepov (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

0 T – Ni presoje./Presoja je izražena kot skopa trditev.

Primer: Starši ne bi smeli kaznovati otrok.

1 T – Presoja je izražena z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Danes vzgojni ukrepi niso tako učinkoviti kot nekoč, ker so nove generacije drugačne./Kot vzgojni ukrep je dovolj krut že običajen pogovor, ki mu sledi »hausarest«.

2 T – Presoja vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Najboljši vzgojni ukrep je pogovor, otroka ni dobro pretepati, ker vsako nasilje rodi nasilje. Starši naj bi se z otrokom pogovorili o njegovem prestopku, ga vprašali, zakaj je do njega prišlo, potem pa mu razložili, zakaj je njegovo ravnanje napačno, katere slabe posledice ima zanj in za ljudi okrog njega.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Naveden ni noben primer./Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

Primer: V družinah je veliko zlorabljanja.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: V šoli lahko kdo dobi ukor, vendar se mu to ne zdi nič sramotnega, starši pa tega tudi ne jemljejo tako resno kot včasih.

2 T – Primer je na kratko opisan.

(Presoja, ki je v tem točkovniku ovrednotena z dvema točkama, je utemeljena s primerom iz lastnih izkušenj. Opisani so družinski pogovori po neuspehih v šoli.)

Členitev besedila 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno./Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Simon Jenko, Tilka (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Umestitev besedila v književno obdobje/smer (Znanje/Razumevanje)

2 T
(1+1)

0 T – Ni umestitve./Umestitev je napačna ali nejasna.

Primer: 18. stoletje/19. stoletje/obdobje romantike/obdobje socialnega realizma

1 T – Časovna umestitev je pravilna, ustrezna: napisano je književno obdobje ali književna smer ali letnica izida ali čas okvirno (desetletje stoletja).

Primer: 2. polovica 19. stoletja/romantični realizem/med romantiko in realizmom/1858/realizem

1 T – Navedena je glavna značilnost književnega obdobja/književne smeri.

Primer: prikazovanje stvarnosti/objektiven prikaz dogajanja/prepletanje realizma z romantiko/prepletanje objektivnega in subjektivnega/prikazovanje človekovega značaja v povezavi z dejanji

Povzetek odlomka (Znanje/Razumevanje)

4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove (ne odlomka ne celotnega besedila).

1 T – Namesto povzetka odlomka obnova celotnega besedila. Vsebinske napake.

2 T – Namesto povzetka odlomka obnova celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.

3 T – Namesto povzetka odlomka obnova odlomka ali povzetek celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: V tem delu Jenkove zgodbe spoznamo, kako otročji je še Tilka in kako zaman preganja svoj strah.

(Povzetek odlomka ocenimo s štirimi točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka ali celotnega besedila ali povzetek celotnega besedila.)

Prepoznavna – izbira literarne prvine/problema v odlomku (Razlaga/Analiza)

3 T

0 T – Literarna prvina ni izbrana in poimenovana/problem ni izbran in poimenovan. Obnova celotnega besedila ali odlomka. Samo splošno razmišljanje o pojavu ali problemu – brez povezave z odlomkom ali s celotnim besedilom.

1 T – Izbran/-a in poimenovan/-a je problem/prvina, ki je značilen/-lna za kak drug del besedila, za odlomek pa ne.

Primer: Tilkova navezanost na dom/sprejemanje drugačnih ljudi

2 T – Izbran/-a problem/prvina je v odlomku samo nakazan/-a, značilnejši/-a pa je v kakem drugem delu besedila.

Primer: snubitev

3 T – Izbran/-a in poimenovan/-a je problem/prvina, značilen/-lna za odlomek. (Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu.)

Primer: otroška igrivost/ nezrelost/strah/premagovanje strahu/pomanjkanje samozavesti/vraževernost

Razlaga izbranega problema/izbrane prvine (Razlaga/Analiza)**3 T**

- 0 T – Razlage ni./Razlaga je napačna – ne ustreza ne dejstvom v odlomku ne dejstvom v celotnem besedilu.
- 1 T – Razlaga ustreza dejstvom v kakem drugem delu besedila, ne dejstvom v odlomku.
Primer: Tilka je bil zelo navezan na dom, bil je še popolnoma nesamostojen, zato je očetovo odločitev o svoji poroki sprejel s težkim srcem.
- 2 T – Razlaga ustreza bolj dejstvom v kakem drugem delu besedila kot dejstvom v odlomku, vendar je še sprejemljiva.
Primer: Tilka ni samo umsko nedozorel, ampak je tudi telesno prizadet in smešno oblečen, torej ni čudno, da mu je moral nevesto poiskati oče.
- 3 T – Razlaga ustreza dejstvom v odlomku.
Primer: Tilka se boji poroke, ker je še preveč otročji, zato tudi preganja svoj strah tako, da meče kamne v drevesa. Pri tem se pokaže, da je vraževeren, saj verjame, da mu bo zadetek prinesel srečo.

Utemeljitev razlage s primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

- 0 T – Naveden ni ne primer iz odlomka ne iz celotnega besedila.
- 1 T – Naveden je ustrezen primer iz celotnega besedila.
Primer: Tilka se je prestrašil, da bo moral živeti brez staršev.
- 2 T – Naveden je ustrezen primer iz odlomka (primer je opisan ali pa je citirana ustrezna poved).
Primer: zadnja poved odlomka.

Povzetek ugotovitev (Sinteza/Vrednotenje)**2 T**

- 0 T – Povzetka ni./Povzetek se ne nanaša na razlago problema/izbrane prvine, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).
- 2 T – Povzetek se nanaša na razlago izbrane prvine/problema.
Primer: Tilka se z igro ne more rešiti strahu.

Lastno mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza/Vrednotenje)**2 T**

- 0 T – Lastno mnenje ni izraženo./Izraženo je kot skopa trditev.
Primer: Tilka ne bi smel sam iti na to pomembno pot.
- 1 T – Lastno mnenje o problemu v odlomku ali v celotnem besedilu je izraženo z ohlapno, šibko razlago.
Primer: Če se je tako bal, bi se lahko vrnil domov, preden je doživel neuspeh.
- 2 T – Lastno mnenje o problemu v odlomku ali v celotnem besedilu je na kratko razloženo.
Primer: Tilka doživlja težke trenutke, vendar je to smešno prikazano. Zabavna je njegova igra s kamni in drevesi, smešna pa pripomba, da se bojita pipa in ruta ter da mu hlače svoje glavo lezejo niže. Če bi strah Tilko premagoval vso pot, bi bolj sočustvovali z njim.

Lastno mnenje o problemu/prvini na splošno, aktualizacija (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

- 0 T – Lastno mnenje ni izraženo./Izraženo je kot skopa trditev.
Primer: Strah lahko premagujemo na različne načine.
- 1 T – Lastno mnenje je izraženo z ohlapno, šibko razlago.
Primer: K temu, česar se bojimo, nas nima nihče pravice siliti, ker gre za naše občutke.
- 2 T – Lastno mnenje je na kratko razloženo.
Primer: Ljudje bi lahko svoje strahove večkrat preganjali s preprostimi igrami. Tako v nas ne bi bilo prostora za zapletena razmišljanja, ki strah samo še povečujejo. Nekaj je vredno že to, da poskušamo, saj je razlika, ali se bojimo ves čas ali tik pred kakim težkim dogodkom.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

- 0 T – Naveden ni noben primer./Naveden je primer, ki ne utemeljuje stališča.
- 1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.
Primer: Nekateri ljudje se bojijo, ker so jih v otroštvu samo strašili.
- 2 T – Primer je na kratko opisan.
(Mnenje, ki je v tem točkovniku ovrednoteno z dvema točkama, je utemeljeno s primerom dijaških iger med odmori.)

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

- 0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
- 1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno./Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
- 2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

- 0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
- 1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
- 2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).